

Ctení zástupcovia preživších,

milí prítomní,

každý rok začiatkom septembra, zhodou okolností v období pred príchodom židovského nového roka, si na Slovensku pripomíname Deň obetí holokaustu a rasového násilia.

9. septembra 1941 vláda Slovenského štátu prijala Židovský kódex, súbor mimoriadne krutých opatrení namierených proti svojim vlastným občanom. Jednoznačne sa tým prihlásila na stranu nacistického Nemecka. Dnes už vieme, že to bolo predzvesťou deportácií, ku ktorým prichádzalo od marca 1942, a potom opäť po potlačení Slovenského národného povstania.

Tieto historické fakty sa generácie našich spoluobčanov učili v škole, a predsa sme dospeli do štádia, že aj bežnom politickom diskurze vidíme a počujeme politikov, ktorí odmietajú odsúdiť zločiny vtedajšieho s nacizmom kolaborujúceho režimu. Prekrúcajú dejiny aj obsah slov. Za netolerantných, fašistov či rôznymi hanlivými pomenovaniami bežne označujú hocikoho, kto s nimi nesúhlasí - najmä obhajcov ľudských práv, právneho štátu a zásad demokratickej štátnosti, ktoré máme už 30 rokov spísané v ústave. Terčom nenávistných útokov sa opäť stávajú príslušníci menšín, židovskú komunitu nevynímajúc. Chcem vám preto čo najúprimnejšie a najhlasnejšie povedať - nesmierne ma mrzí, že opäť musíte počúvať neohľaduplné a zraňujúce slová na vašu adresu. Prepáčte, nie vy, to ony nemajú mať na Slovensku miesto.

Obete holokaustu a ich príbuzní pociťovali predsudky mnoho rokov po vojne a ich skúsenosť sa prenáša na ďalšie generácie. To najzodpovednejšie a najpoctivejšie, čo môžeme pri príležitostiach, akou je dnešná, spraviť, je pamätať rovnako na zverstvá páchané fašistami a ich kolaborantami vo veľkej časti Európy, ako aj na to, že k nim nedošlo zo dňa na deň. Za nečinného prizerania sa ďalších ich páchali ľudia hnaní svojou ideológiou, svojou ambíciou, vidinou zisku či strachom nevyčnievať z radu.

Chcem sa osobitne poďakovať vám, milí preživší, za to, že týmto historickým udalostiam prepožičiavate ľudskú tvár. Rozprávate nám príbehy vás a vašich blízkych o skutočnom utrpení, ale aj o ľudskosti a hrdinstve. Vďaka vašej ochote a odvahe rozprávať rozumieme lepšie, ako výzvu „Pamätaj,“ vyobrazenú na každom pamätníku holokaustu, môžeme naplniť reálnym významom.

Ďakujem vám všetkým za účasť a vaše slová.